

Nuläge - Västerbotten

Ekonomisk, social och miljömässig
utveckling åren 1993 -2005

Länsstyrelsen
Västerbotten

Meddelande 16•2006

Nuläge - Västerbotten

Ekonomisk, social och miljömässig
utveckling åren 1993 -2005

Ansvarig funktion: Näringsavdelningen
Text: Thomas Westerberg och Patrik Sällström (red.)
Omslagsbild: Norrlandia Bildbyrå
Tryckeri: Länsstyrelsens tryckeri, Umeå år 2007
Upplaga: 100 ex

ISSN: 0348-0291

Sammanfattning:

Rapporten belyser utvecklingen i Västerbottens län under perioden 1993-2005. Studien beskriver länets hållbara tillväxt utifrån tio områden; *Befolkning, Sysselsättning, Inkomster & produktion, Entreprenörskap & nyföretagande, Utbildning, Forskning & utveckling, Offentlig ekonomi, Miljö, Folkhälsa* samt *Jämställdhet*. Rapporten gör inget anspråk på att de nämnda områdena är de enda områden som påverkat den hållbara tillväxten i länet. Anledningen till att just dessa områden har valts är att de är kvantifierbara över tid, samtidigt som områdena har en given plats i litteraturen kring hållbar utveckling.

Studien pekar på att den privata sektorn - i synnerhet de kunskapsintensiva branscherna - har haft en stor betydelse för den regionala tillväxten i Västerbottens län under den aktuella perioden. En fortsatt utvecklad privat sektor förutsätter dock att sysselsättningen fördelas jämnare mellan kvinnor och män än vad som varit fallet under den studerade tidsperioden. För att därutöver säkerhetsställa en långsiktig arbetskrafts- och kompetensförsörjning inom privat sektor, pekar rapporten på ett ökat utbud av förebyggande- och hälsofrämjande arbete som skapar förutsättningar för minskad sjukfrånvaro och fler i förvärvsarbete. Vidare krävs, för att uppnå en fortsatt gynnsam utveckling mot kunskapsintensiva branscher, att antalet FoU-årsverken ökar inom de privata företagen, samt att andelen sysselsatta med eftergymnasial utbildning i de privata företagen ökar. Rapporten illustrerar vidare de stora inomregionala skillnader som finns i länet. Umeå arbetsmarknadsområde och i synnerhet Umeå kommun är länets tillväxtmotor. Närmare 70 procent av det totalt ökade förädlingsvärdet under perioden och nästintill 60 procent av de sysselsatta i länet är verksamma inom Umeå arbetsmarknadsområde. Utvecklingen i Västerbottens län, avseende miljödimensionen av hållbar tillväxt, påminner om utvecklingen i övriga riket. Västerbottens län har dock genom sitt stora engagemang och sin betydande kompetens inom framställning av bioenergi, etablerats som ett ledande län, i Sveriges ambition att vara fri från oljeberoende år 2020.

Rapporten är producerad av Thomas Westerberg, Patrik Sällström, Linda Rislund, Mikael Johansson samt Mats Svensson samtliga vid Länsstyrelsen i Västerbottens län. Värdefulla kommentarer och bidrag avseende studiens utformning och innehåll har lämnats av ett stort antal företrädare från stat, kommun, landsting, näringsliv och intresseorganisationer. Författarna riktar ett stort tack till dem alla.

Frågor på rapporten ställs till:

Thomas Westerberg
Länsstyrelsen i Västerbottens län
thomas.westerberg@ac.lst.se

Patrik Sällström
Länsstyrelsen i Västerbottens län
patrik.sallstrom@ac.lst.se

INLEDNING¹

Det hållbara samhället är ett samhälle där ekonomisk utveckling, social välfärd och sammanhållning förenas med en god miljö. Hållbar utveckling handlar om att långsiktigt förvalta och investera i samhällets viktigaste resurser – människa och miljö. En socialt hållbar utveckling innebär att demokrati och demografi är utgångspunkter för en utveckling som säkerställer stabila sociala förhållanden med kvinnors respektive mäns livsvillkor i centrum. Med miljömässigt hållbar utveckling menas en utveckling där människor förvaltar, nyttjar och skapar en samhällsstruktur genom vilken man hushåller med natur- och kulturresurser så att även kommande generationer upplever en långsiktigt god livsmiljö. En ekonomiskt hållbar utveckling innebär att den ekonomiska tillväxten är god och att företagen är konkurrenskraftiga.²

Hållbar utveckling innebär att alla beslut ska utformas på ett sätt som balanserat beaktar de ekonomiska, sociala och miljömässiga konsekvenserna i ett längre tidsperspektiv. I enskilda frågor kan således ett eller två av de tre perspektiven väga tyngre, i synnerhet på kort sikt, exempelvis i arbetet för att bevara skyddsvärd miljö eller för att bidra till ett företags utveckling. Alla tre perspektiv måste dock beaktas, och för att den sammantagna utvecklingen ska vara hållbar måste samtliga tre dimensioner uppfyllas. En grundläggande framgångsfaktor för det regionala utvecklingsarbetet är kunskap och kompetens. Genom att belysa ekonomiska, sociala och miljömässiga konsekvenser av olika prioriteringsbeslut i ett längre tidsperspektiv skapas goda förutsättningar för ett hållbart samhälle. Det regionala utvecklingsarbetet lämnar stort utrymme för kreativitet och

personligt engagemang hos alla företag, myndigheter, organisationer och enskilda människor som ska förverkliga det hållbara Västerbotten.

I denna rapport redogörs för tillståndet avseende de ekonomiska, miljömässiga och sociala dimensionerna i Västerbottens län utifrån ett antal utvecklingsområden som belyser olika mätbara aspekter i en hållbar utveckling. Den sociala dimensionen är något svårare att mäta jämfört med de miljömässiga och ekonomiska dimensionerna. Ett sätt att skatta den sociala dimensionen är dock att studera exempelvis skillnader i ohälsotal, skillnader i fördelning mellan kvinnor respektive män samt skillnader mellan individer med utländsk bakgrund och individer utan utländsk bakgrund, i befolkningen, i sysselsättningen och vid etablerandet av nya företag. En jämn fördelning mellan könen och mellan individer med skild etnisk bakgrund antas i det följande spegla en social sammanhållning och trygghet samt makt och inflytande över den egna livssituationen.

Rapporten presenterar utvecklingen i Västerbottens län utifrån följande områden: Befolkning, Sysselsättning, Inkomster och produktion, Entreprenörskap och nyföretagande, Utbildning, Forskning och utveckling, Offentlig ekonomi, Miljö, Jämställdhet samt Folkhälsa.

¹ Rapporten baseras i huvudsak på data hämtat från rAps-RIS databasen vid Statistiska central byrån (SCB), om inte annat anges.

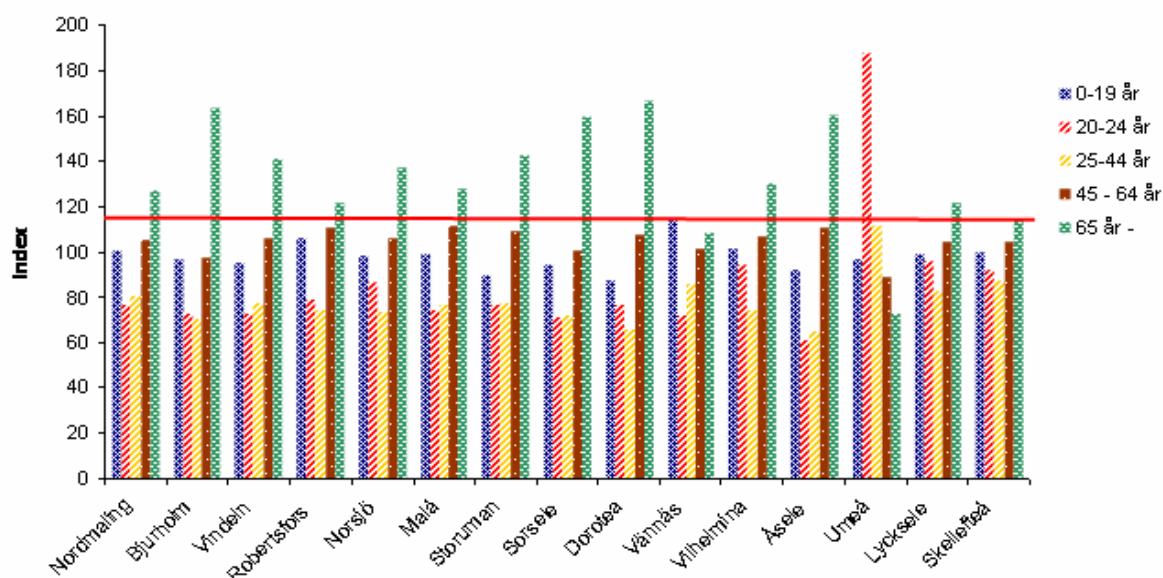
² Regeringens skrivelse 2003/04:129

1. BEFOLKNING

1.1 Befolkningsstruktur

Befolkningen i Västerbottens län uppgår år 2005 till 258 000 personer, vilket motsvarar omkring 3 procent av Sveriges befolkning. Andelen kvinnor respektive män i befolkningen är jämnt fördelad på såväl länsnivå som i kommunerna. Andelen 0–19 åringar är densamma i länets kommuner som för riket i övrigt. Andelen 20–24 åringar i Vilhelmina och Lycksele kommuner motsvarar rikssnittet, medan andelen i Umeå kommun är större än i riket. Av länets kommuner har Umeå en högre andel

Figur 1: Andel av befolkning per åldersgrupp och kommun

Källa: SCB

av befolkningen i åldrarna 25–44 år relativt riket. Övriga kommuner uppvisar en lägre andel. Samtliga kommuner i länet har lika stora eller högre andelar av befolkningen i åldrarna 45–64 år som riket, utom Umeå kommun, där andelen är lägre. Andelen individer i åldrarna 65– är högre eller betydligt högre i nästan alla länets kommuner relativt riket. Undantaget är Umeå där andelen är lägre.

Figur 1 illustrerar ovanstående resonemang.

ma

1.2 Befolkningstillväxt

Den genomsnittliga årliga befolkningsförändringen i länet uppgår under perioden 1993–2005 till -0,02 procent. Det är en svagare utveckling än det nationella snittet³ men en gynnsammare utveckling än i övriga Norrland och län i såväl mellersta som södra Sverige. Den relativt gynnsam-

utvecklingen beror uteslutande på en stark befolkningstillväxt i Umeå kommun. Omkring 7 procent av länets befolkning har utländsk bakgrund. Av dessa är två tredjedelar födda utom Norden. Av personer med utländsk bakgrund är cirka 85 procent bosatta i Umeå, Skellefteå och Lycksele kommuner.

Under senare år har inflyttningen av personer med utländsk härkomst varit starkare i

³ Befolkningstillväxten i Sverige mellan 1993–2005 uppgick till +0,3 %.

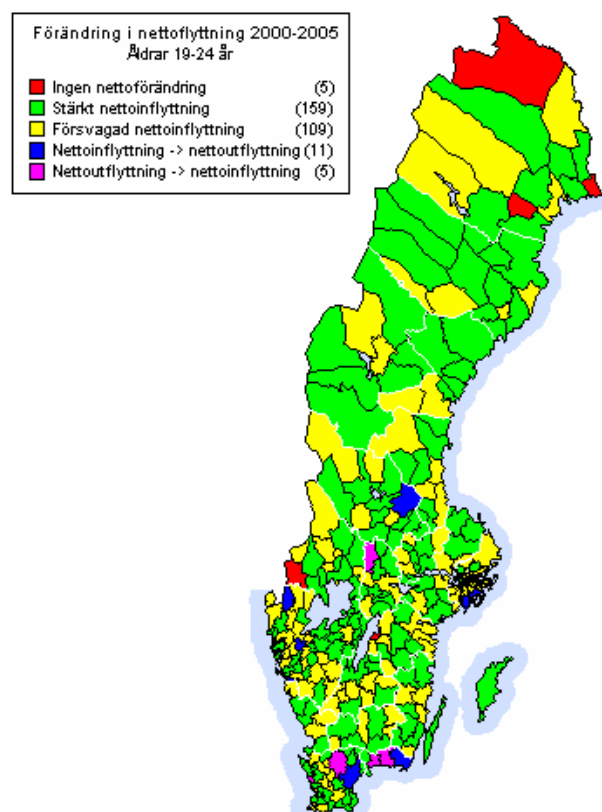
Västerbotten relativt riket. De utrikesfödda är därför en viktig motor för länets befolkningsutveckling.

Befolkningsstorlekens förändring beror i huvudsak av flyttmönstret. Under perioden 1993–2005 var det totala flyttnettot⁴ för Umeå kommun närmare +10 000 personer. Samtliga av länets övriga kommuner uppvisar under samma period ett negativt flyttnetto, varför det totala flyttnettot i länet summerar till +1 200 individer. Generellt sett har kvinnors och mäns flyttmönster följt varandra. Den kommun som tydligast skiljer sig från detta mönster är Vilhelmina, där flyttnettot varit starkare för kvinnor än för män.⁵

Det negativa flyttnettot under perioden härrör i huvudsak från 1990-talet. Perioden 2000–2005 uppvisar en mer gynnsam utveckling. Störst flyttrörelse noteras i åldersklasserna 19–24 år respektive 25–44 år. Figur 2, nedan, illustrerar en starkt nettoinflyttning avseende åldersgrupperna 19–24 år i 11 av länets kommuner mellan år 2000–2005 medan figur 3 visar på en starkt nettoinflyttning i 7 av länets kommuner avseende åldrarna 25–44 år under samma tidsperiod. Umeå kommun står för den största nettoinflyttningen i åldrarna 19–24 år, som ett resultat av studenttillströmningen till universiteten. Samtidigt är nettoutflyttningen från Umeå kommun också störst för åldrarna 25–44 år, vilket kan vara ett uttryck för att flertalet studenter inte bosätter sig i kommunen efter avslutad utbildning.⁶ Åldersgruppen visar dock på en positiv nettoinflyttning i Vännäs, Nordmaling, Vindeln och Robertsfors,

vilka alla ingår i Umeå LA-område.⁷ Andra kommuner som uppvisar en positiv nettoinflyttning under 2005 för ålderskategorin 25–44 år är Skellefteå, Norsjö, Lycksele och Sorsele.⁸ Närmare 70 procent av den in- och utflyttning som sker till/från länets kommuner kan härledas till personer som flyttar till/från orter utanför Västerbotten.

Figur 2: Nettoflyttning 2000-2005 i åldrar 19-24 år

Källa: SCB

Flyttströmmens betydelse för befolkningsutvecklingen implicerar att aktiviteter som stöder attraktiva boendemiljöer och goda livsvillkor, oavsett personers kön eller etnisk bakgrund, bör ses som prioriterade. Detta inkluderar behov av att arbetstillfällen skapas och synliggörs samt att länets

⁴ Skillnaden mellan antalet in- och utflyttade.

⁵ I Vilhelmina var under perioden det årliga flyttnettot -40 kvinnor och -27 män.

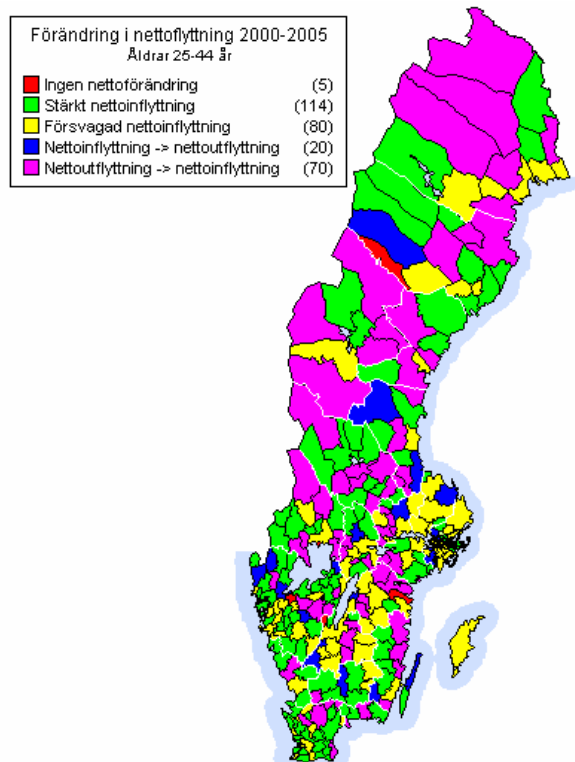
⁶ Den genomsnittligt årliga nettoinflyttningen under senare år för åldersgruppen 20–24 år till Umeå är starkare än i andra universitetsstäder såsom Uppsala, Lund, Linköping och Örebro. I motsats till andra studerade universitetsstäder är trenden att det negativa flyttnettot minskar i Umeå avseende åldrarna 25–44.

⁷ Vännäs (+1), Nordmaling (+25), Vindeln (+19), Robertsfors (+28). I Västerbotten finns sex LA-områden **Umeå**, Vännäs, Vindeln, Robertfors, Bjurholm, **Skellefteå**, Norsjö, **Lycksele**, Malå, **Storuman**, **Sorsele**, **Dorotea**, Åsele, Vilhelmina

⁸ Skellefteå (+139), Norsjö (+19), Lycksele (+7), Sorsele (+4).

mångsidiga, omfattande och unika natur, kultur och fritidsutbud anpassas och marknadsförs till en bred allmänhet. För att säkerställa en god boendemiljö och attrahera inflyttning är den fysiska bebyggelsemiljön och tillgången till samhälls- och kommersiell service av stor betydelse.

Figur 3: Nettoflyttning 2000-2005 i åldrar 25-44 år

Källa: SCB

Under de senaste åren har det dock skett en markant försämring i såväl servicetillgänglighet som tillgång till grundskola i länets glesbygd, vilka här får indikera generella mått på samhälls- och kommersiell service i vid mening. Mellan 1996 och 2002 miste 24 orter i Västerbotten sin sista butik. Mellan 2002 och 2005 har ytterligare 16 butiker lagts ner. Flera av länets butiker brottas med låga omsättningsnivåer, vilket kan leda till fler nedläggningar på sikt. Eftersom länet har en stor geografisk yta innebär en butiksnedläggning i flera fall att konsumenter får mycket långa avstånd till närmaste dagligvarubutik.⁹ Sett till antalet

⁹ Se "Lokala utvecklingsprogram för Kommersiell service i Västerbottens län", Länsstyrelsen Västerbotten, 2005.

grundskolor i länet, så har dessa minskat under 2000-talet med 1–2 skolor i nästan samtliga kommuner förutom Skellefteå, Sorsele och Vännäs kommuner.¹⁰ Antalet gymnasieskolor har däremot inte minskat i någon kommun under de senaste åren.¹¹

2. Sysselsättning

2.1 Sysselsättningsstillväxt

Den genomsnittliga årliga sysselsättnings-tillväxten under perioden 1993–2003 är i Västerbotten 0,5 procent. Detta är en svagare utveckling än i riket, där motsvarande mått uppgår till 0,9 procent. Ökningen av antalet sysselsatta i Västerbotten kan i synnerhet härledas till en stark sysselsättnings-tillväxt i de privatägda företagen. Drygt hälften av antalet sysselsatta i Västerbotten är arbetande inom privatägda företag. Sysselsättningen inom industriell verksamhet har generellt sett utvecklats mer gynnsamt i Västerbotten komparativt riket, medan den generella utvecklingen inom tjänstenäringarna varit svagare i länet relativt den nationella utvecklingen. Under perioden 1993–2003 ökade antalet sysselsatta mest i sektorerna "utbildning och forskning" samt "tillverkningsindustrin" dvs. inom kunskapsförmedling och teknikföretag.

I jämförelse med den nationella sysselsättningsstillväxten är det framför allt den kunskapsintensiva industrin i Västerbotten som vuxit starkt under den studerade perioden. För en fortsatt konkurrenskraftig utveckling inom de kunskapsintensiva företagen i länet bör dock antalet årsverken inom forskning och utveckling (FoU) samt andelen sysselsatta med eftergymnasial utbildning öka.

Vad avser sysselsättningsutvecklingen inom länets arbetsintensiva industri så väx-

¹⁰ I Skellefteå kommun ökar antalet grundskolor med 4 skolor mellan 2000 och 2005. Antalet grundskolor i Vännäs och Sorsele kommuner är oförändrade under den observerade tidsperioden.

¹¹ Uppgifter baseras på data från Skolverket.

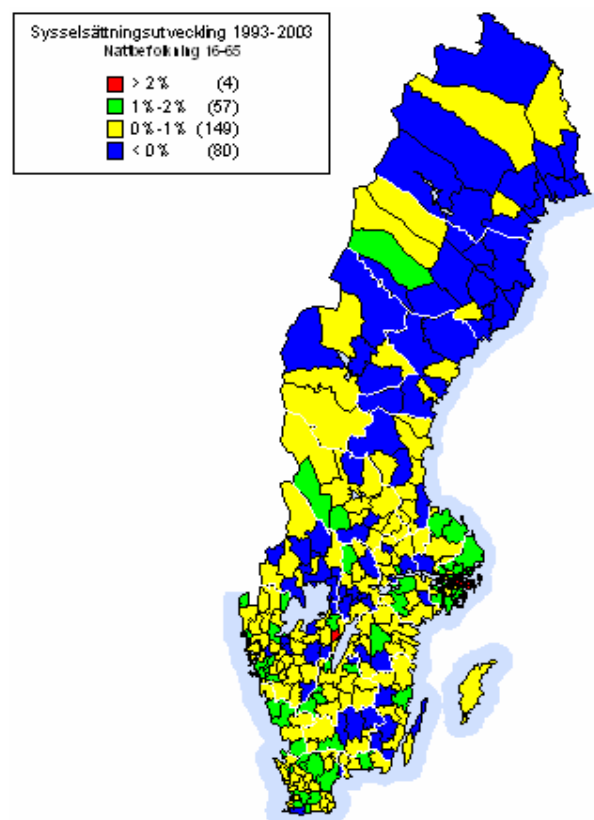
er den något svagare än rikssnittet. Samtidigt uppvisar länets kapitalintensiva industri en kraftigare sysselsättningsminskning än den på nationell nivå.¹² Den framtida efterfrågan på sysselsatta inom industrisektorn kommer, utifrån nationella antaganden, att minska som följd av en starkt produktivitetstillväxt. Den starkaste sysselsättningsutvecklingen förväntas komma inom tjänstenäringarna. Sysselsättningstillväxten avseende de privata tjänstenäringarna är positiv för Västerbottens samtliga LA-områden, förutom Storuman och Lycksele LA-områden. Det är dock endast i Umeå LA-område som den genomsnittliga årliga sysselsättningsutvecklingen inom näringen är starkare än rikssnittet. I länets övriga LA-områden är utvecklingen inom tjänstenäringen lägre eller mycket lägre än sysselsättningstillväxten på nationell nivå.

För att länets sysselsättningstillväxt i privat sektor ska motsvara utvecklingen i riket, krävs en starkt sysselsättningsutveckling inom främst länets tjänsteproducerande näringar. Ett flertal möjligheter finns för att åstadkomma detta. Det ena är att fler tjänsteinriktade arbetstillfällen genereras utifrån länets industrisektor. En fortsatt förväntad stark internationell efterfrågan på råvaror ger goda förutsättningar att utveckla fler tjänsteproducerande arbetsställen från den konkurrenskraftiga basindustrin. Det andra är att stärka utbudet av hushållsnära tjänster, vilket generellt förutspås ha en växande marknad. Det tredje är en ökad konkurrens inom offentliga tjänster, och det fjärde är att stimulera nyttjandet av Västerbottens

¹² *Kunskapsintensiv industri* består av: maskin-, elektro-, transportmedels och instrumentindustri, kemisk industri samt förlagsverksamhet. *Kapitalintensiv industri* består av: massa-, pappers- pappersvaruindustri, stål- och metallframställning, stenkolsindustri och petrokemisk industri samt kärnbränsleindustri. *Arbetsintensiv industri* består av: livsmedels- teko-, trävaru- gummi-, plastvaru-, jord-, och stenvaruindustri samt övrig tillverkning. *Kapitalintensiv övrig verksamhet* består av: jordbruk, jakt och skogsbruk, fiske, utvinning av mineral, el-, gas-, värme- och vattenförsörjning.

konkurrenskraftiga IT-infrastruktur till tjänsteapplikationer.

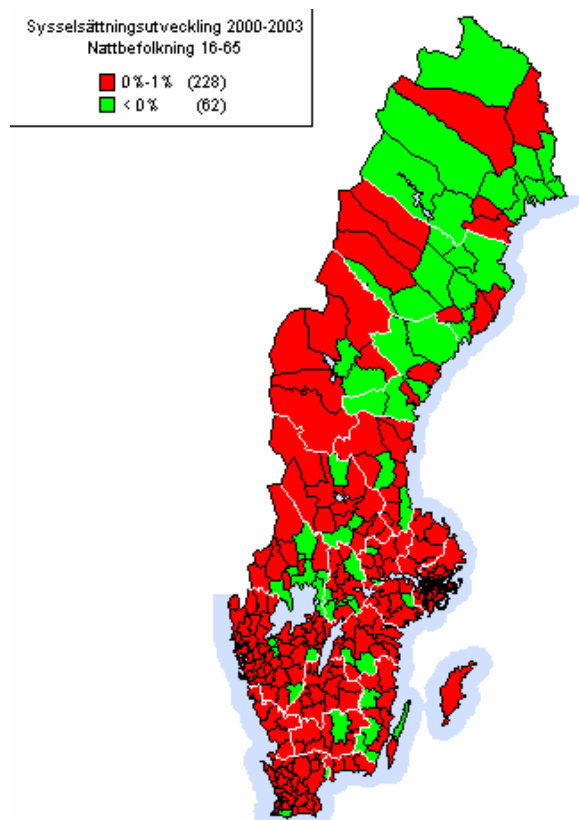
Figur 4: Sysselsättningsutveckling 1993-2003 avseende nattbefolkning

Källa: SCB

Figur 4 ovan, visar på en negativ sysselsättningsutveckling i 80 av Sveriges kommuner under perioden 1993-2003. Bland de kommuner som uppvisar en negativ utveckling återfinns 14 procent i Västerbottens län. De kommuner i länet som uppvisar en positiv sysselsättningsutveckling under perioden är alla inlandskommuner (Bjurholm, Vilhelmina, Storuman, Sorsele). Studeras utvecklingen under enbart 2000-talet (se figur 5), är det fortfarande dessa fyra inlandskommuner som uppvisar en positiv sysselsättningsförändring. Bilden för länet under perioden 2000-2003 är dock mer positiv än då hela perioden 1993-2003 studeras. Detta i och med att även Umeå och Skellefteå kommuner visar på positiva förändringsmönster i det fall då enbart 2000-talet illustreras.

**Figur 5: Sysselsättningsutveckling 2000-2003
avseende nattbefolkning**

Källa: SCB

2.2 Arbetsmarknaden utifrån ett köns- och integrationsperspektiv

Länets arbetsmarknad är starkt könsuppdelad, där kvinnorna dominerar inom offentlig sektor medan männen är överrepresenterade inom privat sektor. Olika näringsstrukturer i länets skilda delar bidrar till arbetsmarknadens könsuppdelning. I länet domineras¹³ cirka hälften av yrkesområdena av endera män eller kvinnor, i flertalet av länets mindre kommuner domineras närmare 70 procent av befintliga yrken av ett kön. En könsuppdelad arbetsmarknad innebär inte bara att kvinnor respektive män har olika yrken och arbetsuppgifter utan också skilda arbetsvillkor – både när det gäller löner och arbetstider. En köns-segregerad arbetsmarknad försvårar också

¹³ Yrkesområdet består till 80 % eller mer av ett kön.

matchningen på arbetsmarknaden. Att eftersträva ett jämställt arbetsliv är därför en viktig utmaning för en hållbar utveckling i Västerbottens län. För att uppnå den mångfald i samhället som Västerbotten eftersträvar, krävs tillika att sysselsättningsgraden för personer med utländsk bakgrund ökar på länets arbetsmarknad. Flyktingar och andra utrikesfödda utgör resurser och tillgångar som måste tillvaratas. Arbetsmarknaden har här en viktig funktion som arena för integration.

2.3 Arbetssökande

Andelen öppet arbetslösa och personer i åtgärder är något högre i Västerbottens län relativt riket. Andelen arbetslösa kvinnor ligger dock i nivå med motsvarande mått för landet, medan såväl andelen arbetslösa män som kategorin arbetslösa ungdomar (19-24 år) är högre. En jämförelse visar emellertid att andelen arbetslösa hos såväl ungdomar som hela åldersgruppen 20-64 år är betydligt lägre i Västerbotten jämfört med övriga Norrlands län.¹⁴

Det är dock viktigt att poängtera, att andelen arbetslösa ungdomar är högre i samtliga kommuner förutom Umeå, än motsvarande andel på nationell nivå. Trots att andelen unga arbetslösa i Umeå i dag är på en lägre nivå än rikssnittet har den genomsnittliga ökningen av antalet unga arbets-sökande varit starkare i Umeå än i riket under senare år. Sammantaget indikerar nivån på ungdomsarbetslösheten och de senaste årens utveckling på behov av att prioritera ungas möjligheter att etablera sig på Västerbottens arbetsmarknad.

¹⁴ Andelen öppet arbetslösa och personer i åtgärder avseende åldrarna 20-64 år är i Västerbotten under första kvartalet 2006 7,6 % och i riket 6,7 %. Motsvarande mått för gruppen ungdomar är i Västerbotten 12,4 % och i riket 10,4 %. Andelen öppet arbetslösa och personer i åtgärder avseende åldrarna 20-64 år är i Jämtland 9,1 %, i Västernorrland 9,2 % och i Norrbotten 10,6 %. Sett till gruppen ungdomar är andelen öppet arbetslösa och personer i åtgärder i Jämtland 16,2 %, Västernorrland 17 % och Norrbotten 19,2 %.

2.4 Arbetspendling

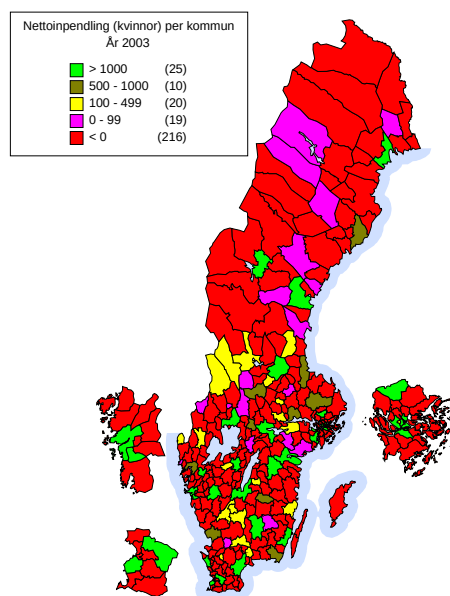
År 2003 är inpendlingen av arbetskraft större än utpendlingen av arbetskraft i Umeå respektive Lycksele kommuner. I Umeå är 6 300 av de förvärvsarbetande bosatta utanför kommunen, varav 4 600 är inpendlare från en annan kommun i Västerbotten.¹⁵ I Lycksele är 750 förvärvsarbetande inpendlare, varav 670 är inpendlare från en annan av Västerbottens kommuner.¹⁶ Utpendlingen från Umeå uppgår till 4 000 personer, varav 1 500 pendlar till kommuner inom länet. Från Lycksele utpendlar 515 personer, varav 370 av dem till någon annan av länets kommuner.

Störst negativ nettopendling uppvisar Vännäs, Nordmaling och Robertfors¹⁷. Såväl in- som utpendlingen är svagare bland kvinnor än bland män till/från länets samtliga kommuner. Trots att arbetspendling över kommungräns är svagare i Västerbotten än i riket visar trenden i länet på en ökad pendling under de senaste tio åren.

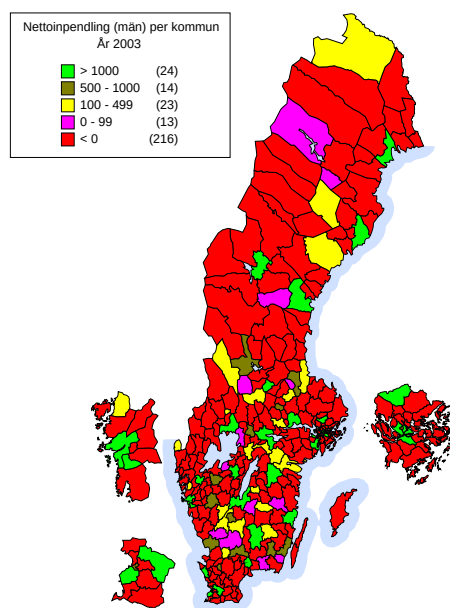
För att ytterligare stärka matchningen mellan arbetskraftsutbud och arbetskraftsefterfrågan samt pendling till studier är det av vikt att ytterligare utveckla miljöanpassade kommunikationer mellan områden och inom funktionella arbetsmarknadsområden.

Figur 6 och 7 återknyter till resonemanget ovan genom att illustrera nettopendlingen för kvinnor respektive män i rikets kommuner år 2003.

Figur 6: Nettopendling (kvinnor) per kommun år 2003

Figur 7: Nettopendling (män) per kommun år 2003

Källa figur 6 och 7: SCB

¹⁵ Antalet förvärvsarbetande i Umeå kommun år 2003 uppgick till 53 400 personer.

¹⁶ Antalet förvärvsarbetande i Lycksele kommun år 2003 uppgick till 5 700 personer.

¹⁷ Nettopendlingen i Vännäs uppgår till -1060 personer, i Nordmaling till -828 personer och i Robertfors till -646 personer.

3. Inkomster och produktion

3.1 Näringslivsstruktur

Västerbotten har en intressant blandning av tjänste-, tillverknings- och basindustriföretag. Med basnäringen som grund, har många företag utvecklats och etablerat sig på den nationella och internationella arenan. I Umeå LA-område är Umeå universitet, Sveriges lantbruksuniversitet, Norrlands universitetssjukhus samt ett flertal internationellt konkurrenskraftiga industriföretag de mest tongivande aktörerna. Universiteten har skapat en grogrund för utveckling och etablering av kunskapsintensiva företag. Närmare 70 procent av det totalt ökade förädlingsvärdet under perioden 1993-2002 och nästintill 60 procent av de sysselsatta i länet är verksamma i Umeå LA-område. Den relativt starka befolkningsskoncentrationen och befolkningsvecklingen i Umeå LA-område, har implikerat goda förutsättningar att etablera tjänsteföretag och handel. I Skellefteå LA-område väger den exportinriktade verkstadsindustrin i kombination med en stark basnäring tungt. I likhet med Umeå LA-område utgör tjänstenäringarna en betydelsefull del av Skellefteå-områdets näringslivsstruktur. I övriga LA-områden i länet är näringslivsstrukturen starkt kopplad mot en kraftigt växande råvaruindustri. Ett flertal industriföretag finns därutöver etablerade, vilka producerar mot en internationell marknad. I dessa LA-områden, liksom i övriga delar av länet, växer besöksnäringens andel av näringslivsstrukturen.

3.2 Ekonomisk tillväxt

Den genomsnittliga årliga tillväxten, mätt som bruttoregionprodukt (BRP), är under perioden 1993–2003 lägre för Västerbotten (3,8 procent) än för rikssnittet (4,7 procent). Drygt 75 procent av länets samlade produktion kommer från den privata sektorn, som även har en högre tillväxttakt än offentlig sektor. Den svaga tillväxten i Västerbotten under perioden kan främst

förklaras med en låg produktivitet i kombination med en svag sysselsättnings- och produktivitetsutveckling.¹⁸ Koncentreras beskrivningen av den ekonomiska tillväxten i stället till perioden 2001–2003, blir bilden återigen en annan. Västerbotten visar då på en starkare utveckling än riket och placerar länet i den absoluta toppen avseende såväl BRP-tillväxt som produktivitetstillväxt. Den starka ekonomiska tillväxten kan främst härledas till en stark produktivitetsutveckling inom länets råvarubaserade industri.

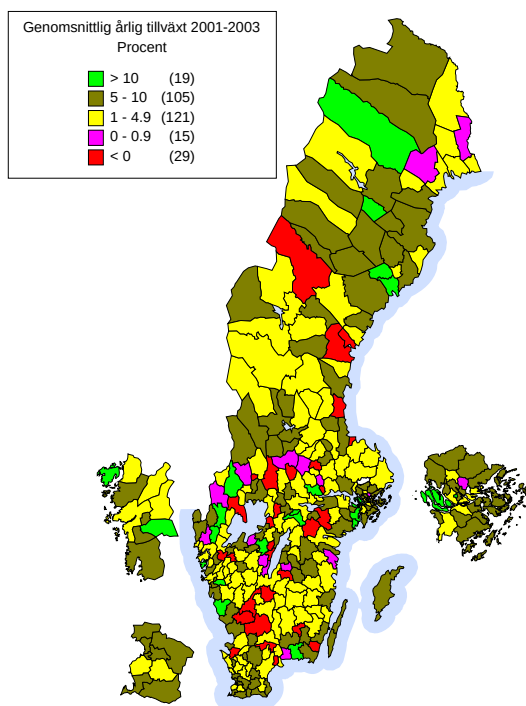
Gemensamt för många branscher med god produktivitetsutveckling är att de är mer internationaliserade.¹⁹ På kort sikt leder ökad produktivitet till minskad efterfrågan på arbetskraft och därmed färre jobb. En ökad produktivitet är dock en förutsättning för att behålla det enskilda företags och branschens internationella konkurrenskraft som på längre sikt skapar tillväxt och fler jobb. Det är väsentligt för länets fortsatta utveckling att information om den nu så starka tillväxten tydliggörs, också för intressenter utanför Västerbotten. Genom att marknadsföra tillväxten i regionen skapas förutsättningar för ytterligare investeringar i industrisektorn, i den växande privata tjänstesektorn och i verksamheter knutna till forskning och kompetens vid länets universitet och institut.

Figur 8 illustrerar bruttoregionproduktens tillväxt under perioden 2001-2003 i Sveriges kommuner.

¹⁸ De tre nordligaste svenska NUTS 2 regionerna, Övre Norrland (Norrbottnen och Västerbotten), Mellersta Norrland (Västernorrland och Jämtland) samt Södra Norrland (Värmland, Dalarna och Gävleborg) har i ett europeiskt perspektiv tillsammans med ett antal tyska regioner haft den svagaste utvecklingen både avseende BRP och sysselsättning under perioden 1995–2002 (se NUTEK, årsbok 06, 2006).

¹⁹ Nya fakta & statistik, nr. 7, 2006, NUTEK

Figur 8: Bruttoregionproduktens tillväxt 2001-2003 per kommun

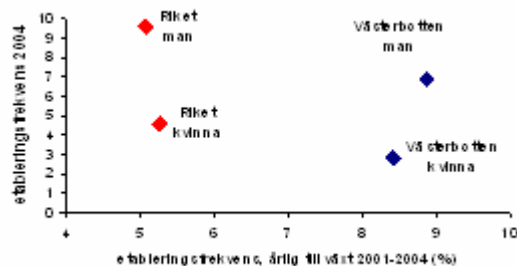
Källa: SCB

4. Entreprenörskap och nyföretagande

4.1 Etableringsfrekvens

Etableringsfrekvensen, dvs. antalet nystartade företag per 1 000 invånare, är ett sätt att mäta företagsamhet och nyföretagande. Figur 9 visar att etableringsfrekvensen i Västerbotten år 2004 är lägre både för kvinnor och för män jämfört med riket. Detsamma gäller antalet nystartade företag i procent av befintligt företagsbestånd.

Figur 9: Etableringsfrekvens och etableringstillväxt i Västerbottens län och riket

Källa: ITPS

I såväl länet som i riket finns de flesta nystartade företag i tjänsteproducerande när-

ingar.²⁰ I huvudsak beror det låga nyföretagandet i Västerbotten på två saker: kapitalförsörjning och attityder. Modeller för att underlätta kapitalförsörjningen bör därför ses som prioriterat. I synnerhet finns behov av marknadskompletterande finansieringslösningar som genererar jämlika finansieringsförutsättningar för nyföretagandet i länets tillväxt- och utglesningsområden. Vidare krävs metoder för att stödja och uppmuntra entreprenörskap och idéförverkligande, samt ändra de i många avseenden avvaktande attityderna till entreprenörskap. Insatser för att främja ungdomars företagsamhet, kreativitet och innovationsförmåga måste ges hög prioritet. Skolan, från förskola till universitet, måste präglas av ett entreprenöriellt och kreativt klimat. Olika aktörer måste arbeta för att utveckla och stimulera kontakterna mellan skolan och näringslivet. Framtidens tillväxt går i dag i skolan.

Härtill kommer att många av länets företagare befinner sig i en fas där ägarbyten i befintliga företag förestår. De företag i länet som kan förväntas genomgå generationsskiftet de närmaste åren bedöms samsätta omkring 4 000 personer²¹. Genom ett ökat nyföretagande och informations-, utbildnings- och rådgivningsinsatser riktade till företagsledare som börjar närma sig pensionsåldern kan framtida generationsskiftet i befintliga företag underlättas.

4.2 Tillväxt av nystartade företag

Antalet nystartade företag i Västerbotten ökar dock snabbast i Sverige. Under perioden 1994–2004 är den årliga tillväxten av nya företag betydligt högre i Västerbotten än i riket²². Trots den positiva utvecklingen av nystartade företag krävs en fortsatt kraftsamling på entreprenörskap och nyfö-

²⁰ "Nyföretagandet i Sverige, 2003 och 2004", ITPS, 2005.

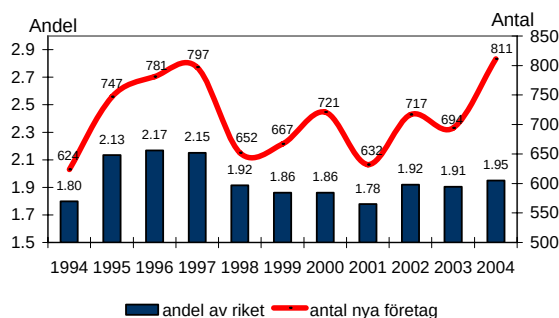
²¹ Generationsskiftet i företag – en problemanalys, Nutek B 2004:02.

²² I Västerbotten är tillväxttakten av nya företag under perioden 3 % och i riket 2 %.

retagande, då nya företag tillför nyskapande, förnyelse och dynamik i näringslivet²³.

Figur 10 visar antalet nystartade företag i Västerbotten samt Västerbottens andel av rikets totalt nystartade antal företag under perioden 1994-2004

Figur 10: Antal nystartade företag i Västerbottens län samt Västerbottens andel av rikets totalt nystartade antal företag

Källa: ITPS

4.3 Andelen män, kvinnor respektive invandrare som startar företag

Skillnader mellan företagandet hos länets män och kvinnor är stora. Män äger och driver i större utsträckning än kvinnor eget företag. Av de egna företagarna är mer än två tredjedelar män. När det gäller antalet nystartade företag är förhållandet detsamma. I Västerbotten uppgick andelen kvinnor som startade företag år 2004 till 29 procent. Endast två län, Blekinge och Jönköping, hade 2004 en lägre andel nyföretagare som var kvinnor. Sett till individer med utländsk härkomst, är andelen företagare högre i denna grupp än i övriga samhällsgrupper i Västerbotten. Trots detta har länet en låg andel företagare med invandrarbakgrund relativt närliggande län och riket.²⁴

5. Utbildning

5.1 Utbildningsutbud samt utbildningsnivå

Utbildningsutbudet i Västerbotten är synnerligen brett, och då främst inom högre utbildning genom Umeå universitet (UmU), Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), Luleå tekniska universitet (LTU) och utbildningsorganisationen Akademi Norr. Den vanligaste utbildningsnivån i länet, liksom i övriga riket, är dock fortfarande gymnasial utbildning. Utbildningsnivån har ökat generellt i landet under de senaste åren men är fortfarande högst i regioner med universitet/högskolor. Nettoflyttströmmarna av högutbildad arbetskraft har länge varit riktade mot dessa regioner. I Västerbotten syns detta mönster tydligt. Länet överträffar totalt sett riksgenomsnittet beträffande befolkning med eftergymnasial utbildning, trots att det endast är Umeå LA-område som ligger över riksnivån. Skellefteå LA-område uppvisar en nivå något under rikssnittet, medan nivån i övriga LA-områden är betydligt lägre än nivån för riket.

Den relativt låga utbildningsnivån gällande eftergymnasiala studier skulle till viss del kunna kompenseras genom att öka nyttjandet av distans- och nätutbildning, vilket ny teknik i allt större utsträckning ger möjlighet till. Andelen av befolkningen i länets kommuner som deltar i distansundervisning är redan i dag högre än det nationella snittet för samtliga kommuner. Däremot är befolkningsandelen som nyttjar nätutbildning fortfarande lägre i tio av länets kommuner relativt motsvarande andel för riket.

5.2 Samverkan mellan universitet och näringsliv

För att länets näringsliv ska vara konkurrenskraftigt på en världsmarknad, måste företagen ha tillgång till kompetens som ligger i frontlinjen. En effektiv och dynamisk samverkan mellan länets universitet, institut och näringsliv är viktigt. Vidare

²³ "Nyföretagandet i Sverige, 2003 och 2004", ITPS, 2005.

²⁴ "Nyföretagandet i Sverige, 2003 och 2004", ITPS, 2005.

finns behovet av att stärka entreprenörskapet i länet och därigenom den hållbara tillväxten, genom att fler beröringspunkter skapas mellan utbildningsväsendet och det kringverkande näringslivet. Detta behov avser såväl eftergymnasial utbildning som gymnasie- och grundskolan och bör därför genomgående finnas som inslag i utbildningssystemet. En ökad koppling mellan utbildningsinstitutionerna och det omgivande samhället där information om länets arbetsmarknad tydliggörs, kan vidare vara en viktig faktor för att få studenter att i högre omfattning stanna i länet efter avslutad utbildning. Därigenom omsätts den utbildning som produceras i Västerbotten i större utsträckning i länets näringsliv och hos offentliga arbetsgivare.

För att kunna erbjuda länets studenter goda yrkes- och karriärmöjligheter efter avslutad utbildning bör kvaliteten och volymen på lokalt och regionalt behovsmotiverade, näringslivsnära och yrkesinriktade utbildningsinsatser vidareutvecklas. Ett ökat utbyte mellan utbildning, näringsliv och arbetsmarknad leder till bättre övervägda yrkesval och gynnar möjligheterna att rekrytera kvalificerad arbetskraft, och det kan leda till att fler färdigutbildade stannar i länet. En möjlig förebild är de kvalificerade yrkesutbildningarna, så kallad KY-utbildning.

6. Forskning och utveckling

6.1 Forskningstillgångar

Västerbotten besitter unika tillgångar för FoU genom universiteten och genom de forskningsinstitut som finns representerade i länet. Universiteten är centrala motorer för länets utveckling och tillväxt och stora arbetsplatser med en omfattande nationell och internationell rekrytering av studenter och forskare. Den rika tillgången på forskningsmiljöer har resulterat i att Västerbotten är bland de mest FoU-intensiva länen i landet sett till antalet FoU-årsverken inom universitets- och högskolesektorn. Väster-

botten står för 7 procent av landets FoU-årsverken i denna sektor.

Den starka koncentrationen av högre utbildning och forskning i länet är en viktig konkurrensfördel för att stärka länets attraktionskraft. I Västerbottens län finns både befintliga och potentiella kluster och innovationssystem. Exempel på kompetensområden inom länets forskningsmiljöer är skogsteknik, träteknik, ekologisk hållbarhet, bioteknik/medicinsk teknik, växtbioteknik, digital teknik, industriell design samt säkerhet och sårbarhet. I detta sammanhang bör i synnerhet biotekniken lyftas fram. Genom Umeå universitet finns i länet en högklassig forskning och utveckling, samt ett väl utvecklat IT-stöd med inriktning mot bioteknik och medicinsk teknik. Den internationellt sett starka forskningen inom området stärks ytterligare genom fyra etablerade centrumutbildningar samt genom närheten till forskning och medicinutbildning vid Norrlands universitetssjukhus i Umeå.

6.2 Näringslivets forskningsintensitet

Västerbotten är dock ett av de län i Sverige som har lägst antal FoU-årsverken i företagssektorn²⁵. En ökad FoU-intensitet i länets företag bör ses som prioriterat, då ett mer kunskapsintensivt näringsliv kan antas stärka länets attraktionskraft för investeringar från nationella och internationella aktörer. En stärkt FoU-intensitet i Västerbottens näringsliv kan i huvudsak genereras genom en ökad avknoppning från den vetenskapliga miljön i form av kommersialisering av forskningsresultat. Detta är av betydelse inte minst för utvecklandet av starka kluster. En stärkt FoU-intensitet kan också uppnås genom en ökad samverkan mellan forskning och företag. Samtliga universitet i länet har i dag en omfattande verksamhet kring samverkan mellan utbildning, forskning och näringsliv. För att utvecklingen ska fortsätta i en positiv rikt-

²⁵ SCB, 2005.

ning är det viktigt med fortsatt stimulans till samarbete.

7. Offentlig ekonomi²⁶

Tillgång till samhällsservice – vård, skola, omsorg och utbildning – är en viktig fråga. En långsiktig hållbar ekonomi i länets kommuner och landsting är en viktig förutsättning för en väl fungerande samhällsservice och därigenom en attraktiv livsmiljö för boende och företag. Enligt balanskravet ska kommuner och landsting upprätta budgetar i balans. År 2004 klarade 10 av länets 15 kommuner balanskravet mätt som resultat före extraordinära poster. De fem kommuner med negativt resultat var alla glesbygdskommuner.²⁷ Motsvarande mått för Västerbottens läns landsting år 2004 visar ett negativt resultat.

En god ekonomisk hushållning kräver ett överskott över tid. Ett vedertaget mått är att resultatet före extraordinära poster i relation till verksamhetens kostnader långsiktigt bör vara mellan 1,5 och 2 procent. Fyra av länets kommuner har i genomsnitt under de tre senaste åren haft ett resultat som motsvarar vedertaget mått på god ekonomisk hushållning. Västerbottens läns landsting hade i genomsnitt under motsvarande tid ett negativt resultat före extraordinära poster som andel av verksamhetens kostnader. Resultatet var dock något bättre i jämförelse med genomsnittet för samtliga landsting.

Alla kommuner i Västerbottens län har en högre skattesats än genomsnittet för riket under åren 1998–2005. En redan hög skattesats för kommuner begränsar utrymmet för att öka skatteintäkterna genom skattehöjningar. Västerbottens läns landsting har

under flera år legat under genomsnittet för samtliga landsting och har en fortsatt lägre skattesats trots en höjning på 80 öre från år 2005.

Många kommuner och landsting i landet har inte finansiella resurser för utbetalningar av pensioner intjänade före år 1998. Inom en inte alltför avlägsen framtid sker stora pensionsavgångar bland kommun- och landstingsanställda. Soliditeten, inklusive pensionsförpliktelser och löneskatt, är negativ eller noll för sex av länets kommuner år 2004. Motsvarande mått är negativt för Västerbottens läns landsting under hela perioden 1999–2004.

Tillvägagångssättet för att uppnå och bibehålla en effektiv och väl fungerande offentlig service skiljer sig mellan olika kommuner och landsting. För en hållbar utveckling av Västerbotten är arbetet med att stärka en väl fungerande offentlig verksamhet viktig för att länet ska kunna positionera sig som en attraktiv region för boende och näringsliv.

8. Miljö²⁸

8.1 Förnybar energi

I Västerbotten pågår det, i samverkan mellan industri, universitet och myndigheter både på regional och på riksnivå, forskning för utvinning av flytande biobränsle från skogsråvara. Uppförande av produktionsanläggningar för etanol och utveckling av distributionsnät är länets bidrag till ersättning av oljeprodukter i transportsektorn. Genom länets stora engagemang och betydande kompetens inom framställning av bioenergi, är Västerbotten ett ledande län i Sveriges ambition att vara fri från oljeberoende år 2020. Västerbotten ska också vara ett ledande län när det gäller att

²⁶ Data är hämtade från SCB, 2005 samt från Sveriges kommuner och landsting, 2005.

²⁷ Glesbygdskommuner baseras här på den definition som ges av Sveriges kommuner och landsting och definieras som kommun med mindre än 7 invånare per km² och mindre än 20 000 invånare. Se www.skl.se 2005-08-29.

²⁸ Avsnittet baseras på uppgifter från ”Samverkan för hållbar utveckling i Västerbottens län – miljö kvalitetsmål, delmål och helhetsstrategier”, Länsstyrelsen, 2004.

öka produktionen av förnybara råvaror, framför allt från skogen.

8.2 Klimatmål

Uppföljning av klimatmål och utsläppen av växthusgaser som påverkas av energianvändning och transporter prioriteras i Västerbottens län. Utsläppen påverkar luftkvaliteten, som i sin tur har inverkan på naturmiljön och människors hälsa. Västerbottens naturmiljö – skog, mark och vatten – är en naturresurs som är viktig för människans välbefinnande, hälsa och friluftsliv samt för den biologiska mångfalden.

Den totala utsläppsmängden av koldioxid från förbränning av fossila bränslen i Västerbottens län uppvisar en minskning jämfört med 1990 års koldioxidutsläpp. Framför allt är det hushållen som minskat sina utsläpp, medan transport- och energisektorn har ökat och övriga sektorer har legat konstant. Trenden i Västerbotten följer trenden i övriga Sverige.

En ökad fjärrvärmeanvändning är det som till största delen står bakom de minskade utsläppen från hushåll och service. Många kommuner i Västerbottens län har och kommer att öka sin användning av fjärrvärme, vilket bidrar till en minskad användning av fossila bränslen. Kommuner och lokala energiaktörer är de absolut viktigaste aktörerna i detta arbete.

8.3 Effektiv energianvändning

Länet eftersträvar en effektiv hållbar energianvändning med låg inverkan på hälsa, miljö och klimat. Hushållen i Västerbotten har minskat sin energianvändning, och den offentliga verksamheten ligger ungefär konstant. Industrin har också minskat sin användning jämfört med 1990 men står för den största andelen. I landet är trenden att industri och transporter ökar sin energianvändning något, medan service och hushåll minskar sin.

Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas. Det relativt kalla klimatet i länet med en stabil skiktning och dåliga utspädningsförhållanden av luften gör att tätorter i Västerbottens län ibland har lika höga eller högre halter av kvävedioxid och partiklar än i betydligt mer tätbefolkade områden i södra Sverige. I Västerbottens inland är vedeldning vanligt förekommande, och där har man problem med höga halter av partiklar och bensen. Detta innebär att den ökade utbyggnaden av fjärrvärmenätet, information om eldningsteknik och byte av gamla och ineffektiva vedpannor ger en minskning av luftföroreningarna.

9. Jämställdhet²⁹

Jämställdhet definieras av att det råder liten diskrepans mellan en uppsättning variabler som beskriver kvinnors och mäns aktivitetsnivå inom en rad områden. Sett till en uppsättning variabler, som väger samman andelen kvinnor och män avseende utbildning, arbetsmarknad, inkomst, entreprenörskap, ohälsa, uttag av föräldrapenning, demografi och politiskt beslutande positioner, placerar sig Västerbottens län på 11:e plats av landets samtliga 21 län.

Jämställdheten i Västerbotten, relativt övriga län, varierar dock kraftigt beroende på vilken variabel som studeras. Västerbotten är bäst av samtliga län när det gäller fördelning mellan mäns och kvinnors uttag av föräldrapenning. Västerbotten är däremot sämst i Sverige när det gäller skillnader mellan kvinnors och mäns ohälsa. I jämförelse med andra län ligger Västerbotten i överlag dåligt till när det gäller frågor direkt kopplade till arbetslivet, till exempel arbetssökande, ohälsa och företagande. Den starkt könsuppdelade arbetsmarknaden får stora negativa konsekvenser för jämställdheten, varför ambitionen avseende jämställdhetsfrågor i synnerhet bör vara riktad mot arbetsmarknaden.

²⁹ Aspekter på länets jämställdhet belyses även löpande i texten under rapportens övriga rubriker.

Jämställdhet är dock i huvudsak en fråga om attityder. Här har skolan en viktig roll i att ifrågasätta rådande synsätt och bryta traditionella könsrollsmönster. Det är viktigt att börja redan i förskolan. Här når man barnen i tidig ålder och också deras föräldrar.

10. Folkhälsa³⁰

Att leva ett friskt liv är en av hörnstenarna i ett hållbart samhälle. Folkhälsan i länet har under lång tid förbättrats både när det gäller livslängd och funktionsförmåga. Befolkningen blir allt äldre tack vare medicinska framsteg och förbättrade levnadsvanor. Medellivslängden är bland de högsta i världen. En ökad livslängd innebär dock inte att det inte finns hälsoproblem. Hälsoläget och hälsoutvecklingen kan beskrivas på olika sätt. Nyttjandet av socialförsäkringen används ofta som ett mått på hälsoläget.

Ohälsotalen i Västerbottens kommuner varierar kraftigt. Umeå kommun hade 2005 ett ohälsotal på 38,7 dagar, vilket är lägst bland länets kommuner och dessutom lägre än riksgenomsnittet. Övriga kommuner hade däremot ett högre ohälsotal än riket. Kommuner med högst ohälsotal är Bjurholm, Malå, Åsele och Norsjö. Det är bland kvinnorna som den högsta ohälsan återfinns. I länet i dess helhet var 2005 ohälsotalet 37,5 dagar per år för män och för kvinnorna 60,6³¹.

Samtliga kommuner i länet hade en negativ utveckling under perioden 2001–2003 med en ökning av antalet dagar. Denna utveckling har nu vänt så att antalet dagar i länet

2005 är detsamma som under 2000, nämligen 48,7. I fyra kommuner, Vindeln, Nordmaling, Bjurholm och Malå, minskade ohälsotalet under 2005 med fem dagar och i Norsjö kommun med sex dagar. Västerbotten har dock fortfarande ett ohälsotal som är bland det högsta i riket; endast Gävleborg, Jämtland och Norrbotten ligger högre. Regeringens mål är att ohälsotalet på nationell nivå ska ha sänkts till 38,5 dagar senast vid utgången av år 2007 och till 37 dagar vid utgången av 2008. Motsvarande mål för Västerbotten är 45,3 respektive 40,7 dagar.

En könsuppdelad arbetsmarknad med en ojämn könsfördelning i arbetslivet hänger samman med en hög ohälsa. Detta styrks av det faktum att länets kvinnor har betydligt högre ohälsotal än länets män. Det är främst kvinnor som arbetar i särskilt utsatta yrkesområden med hög ohälsa. De offentligt anställda är kraftigt överrepresenterade bland de långtidssjukskrivna, och den största enskilda gruppen långtidssjukskrivna är anställda inom vård och omsorg. En bred arbetsmarknad och ett jämställt arbetsliv är därför en viktig utmaning för en hållbar utveckling i Västerbottens län. För att reducera ohälsotalen krävs en effektiv rehabilitering, samordnad mellan myndigheter och arbetsgivare, och inte minst ett förebyggande- och hälsofrämjande arbete med god fysisk och psykisk arbetsmiljö, fungerande arbetsorganisation och gott ledarskap. Betydelsen av en stimulerande och upplevelselik livsmiljö bör också uppmärksammas. Ett samhällsbyggande med höga upplevelsekvantiteter medverkar till en hållbar utveckling och bidrar till sundhet och välmående och därigenom till en reduktion av ohälsotalen.

³⁰ Avsnittet baseras på data från Försäkringskassan, 2005.

³¹ Ohälsotalet är ett mått som visar antal utbetalda dagar med sjukpenning, arbetsskadesjukpenning, rehabiliteringspenning, sjukersättning och aktivitetsersättning för personer mellan 16 och 64 år. Ohälsotalet innehåller inte dagar med sjuklön från arbetsgivare.

11. Slutsatser

Den privata sektorn har stor betydelse för den regionala utvecklingen i Västerbottens län. 70 procent av det samlade produktionsvärdet och drygt 50 procent av sysselsättningen återfinns i de privatägda företagen. En fortsatt utvecklad privat sektor förutsätter dock att sysselsättningen fördelas jämnare mellan kvinnor och män är vad som varit fallet under den studerade tidsperioden, 1993-2003. För att därutöver säkerhetsställa en långsiktig arbetskrafts- och kompetensförsörjning inom privat sektor, krävs ett förebyggande- och hälsofrämjande arbete som skapar förutsättningar för minskad sjukfrånvaro och fler i förvärvsarbete.

Bland de privata näringsgrenarna är det de kunskapsintensiva branscherna som utvecklats starkast. Sett till utvecklingsmönstret under perioden 1993-2003 är det främst inom den kunskapsintensiva industrin som tillväxten varit stark i ett nationellt perspektiv. För en fortsatt gynnsam utveckling mot kunskapsintensiva branscher är det dock av betydelse att antalet FoU-årsverken ökar inom de privata företagen och en ökad andel sysselsatta med eftergymnasial utbildning i de privata företagen.

En hållbar samhällsutveckling kräver att länets kommuner upprätthåller en god service för medborgarna. Alla kommuner i Västerbottens län har en högre skattesats än genomsnittet för riket under åren 1998-2005. En redan hög skattesats i kommunerna begränsar utrymmet för att öka skatteintäkterna genom skattehöjningar.

Västerbottens län uppvisar stora inomregionala skillnader. Umeå LA-region och i synnerhet Umeå kommun är länets tillväxtmotor. Närmare 70 procent av det totalt ökade förädlingsvärdet under perioden 1993-2002 och nästintill 60 procent av de sysselsatta i länet är verksamma i Umeå regionen. Under perioden 1993-2003 visar Umeå regionen på en befolkningstillväxt medan alla övriga LA-regioner i länet tappar befolkning. Sett till kommunnivå visar dock ett antal av länets kommuner på en stark utveckling under perioden. Det är av stor vikt att de aktiviteter som genererar denna positiva utveckling görs tydlig och att fokusering sker kring dessa verksamheter.

Länsstyrelsen Västerbotten
Storgatan 71 B, 901 86 Umeå

www.vasterbotten.lst.se
lausstyrelsen@ac.lst.se
090-10 70 00

ISSN 0348-0291